ו: שבועות שתים פרק ראשון שבועות

ואם איתא ליתני של צמר דיהה הימנו. תימה דע"כ צריך למתני שלג וסיד דאת"ק קאי דקתני הפתוך שבשלג כיון המזוג בשלג הפתוך שבסיד כיון המזוג בחלב דברי ר' ישמעאל רבי עקיבא אומר כו' וי"ל דהיינו דקמשני אמרי אין כדתניא כלומר לא נקט סיד דוקא אלא קאי את"ק או שמא רבי נתן מגיה נמי במילתיה דרבי ישמעאל שאת במקום סיד: **ואין** אחרת לבנה. והא דכתיב (תהלים קמז) הנותן שלג כצמר אורחיה דקרא למיתלי שאינו מצוי במצוי: **גלימא** דביתנא ושחקיה. פי' בקונטרס דחדש יותר נכון ולא יתכן דבפ' כל היד (נדה דף יח.) משמע דשחקיס לבנים יותר ומעלו טפי לבדיקה אלא לענין חשיבות נקט ליה דומיא דכל הני דלעיל ומיהו בנדה י"ל דמעלו לבדיקה לפי שהם רכים יותר אבל הקונטרס פירש שם לפי שהם לבנים יותר[ו]: **לא** הזהיר **אלא** על **טומאת** מקדש וקדשיו. פירש בקונטר' אזהרת קדש דכתיב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר ותימה דבפרק בתרא דמכות (דף יד:) משמע דבין לרבי יוחנן ובין לריש לקיש אתי האי קרא לאזהרת תרומה ואזהרת קדש נפק' לן לר' יוחנן מג"ש דטומאתו טומאתו ממקדש ולר"ל מבכל קדש לא תגע ויתכן פירוש הקונטרס להוא תנא דאמר בפ' הערל (יבמות עה. ושם) בזב בעל ג' ראיות ובמצורע ומחלט הכתוב מדבר ומאי אשר יטהר עד דמייתי כפרה והני אמוראי דמכות כרבי ישמעאל דפליג עליה התם ומוקי לה בתרומה ור' יוחנן גופיה מסיק לה בפרק הערל (שם דף עד.) משמיה דרבי ישמעאל אזהו דבר השוה בזרעו של אהרן הוי אומר זה תרומה: **אימא** תרומה. פירוש אימא נמי תרומה אבל אין לפרש אימא דוקא תרומה אבל מקדש וקדש דאיכא כרת לא תסגי ליה בקרבן עולה ויורד דהא בסמוך לא פריך הכי אלא משום דכתיב ביה מיעוטא וה"נ דהוה מצי למיפרך אימא טמא וחייבין נמי קרבן על שגגת טומאה מה מצינו כשהזהיר וענש כרת על זדון טומאה בטומאת מקדש וקדשיו הזהיר וענש שנאמר (ויקרא כא) [ז] לא יטמאו את מקדשי הרי זה אזהרת מקדש בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר (שם כב) הרי אזהרת קדש כי את מקדש ה' טמא ונכרת (במדבר יט) הרי עונש מקדש והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים וגו' (ויקרא ז) הרי עונש קדש: **תרומה**. אם אכל תרומה בטומאה דהזהיר וענש דכתי' בקדשים לא יאכל ותרומה בכלל מדכתי' בה בהיא עניגא ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים ואמרינן ביבמו' (עד:) דבתרומה קאי מדתלי' בהערב שמש דאילו קדשים עד דמייתי כפרה: **וענש**. ומתו בו כי יחללוהו[ח]: **לא אשכחן עון מיתה דמחייב קרבן**. שאין חטאת בא אלא אשגגת כרת כדאמרי' בהוריו' (ח.): ואכל מבשר זבח השלמים ונכרתה וחייב קרבן על הטומאה שנאמר או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה וגו' מה זה שהזהיר וענש לא הוא אלא בטומאת מקדש וקדשיו. אף זו הטומאה שחייב בה קרבן אינו אלא בטומאת מקדש וקדשיו. ודחי' ואימא טומאת תרומה דהא אית בה אזהרה וענש דכתיב ולא תשאו עליו חטא ומתו בו כי יחללוהו. ופרקינן תרומה עון מיתה היא ולא אשכחן בעון מיתה דחייב קרבן. ואמרינן נהי דאינו חייב קרבן קבוע קרבן עולה ויורד ליחייב.

ואם איתא של צמר דיהה הימנה מיבעי ליה אמרי אין הכי נמי והתניא רבי נתן אומר לא שאמר ר' עקיבא של סיד דיהה הימנה אלא של צמר דיהה הימנה ומנלן דבהרת עזה היא אמר אביי אמר קרא [1]ואם בהרת לבנה היא היא לבנה ואין אחרת לבנה תנו רבנן [א]בהרת עמוקה וכן הוא אומר [2]ומראה עמוק מן העור[ב] כמראה חמה העמוקה מן הצל [3]שאת[ג] [2]אין שאת אלא גבוה וכן הוא אומר [4]על כל ההרים הרמים ועל כל הגבעות הנשאות ספחת אין ספחת אלא טפילה וכן הוא אומר [5]ואמר ספחני נא אשכחן טפילה לשאת טפילה לבהרת מנלן אמר רבי זירא נאמרה [6]לבנה בשאת ונאמרה לבנה בבהרת מה לבנה האמורה בשאת יש לה טפילה אף לבנה האמורה בבהרת יש לה טפילה במתניתא תנא הטיל הכתוב לספחת בין שאת לבהרת לומר לך כשם שטפילה לשאת כך טפילה לבהרת: שאת כצמר לבן: [3]מאי צמר לבן אמר רב ביבי אמר רב אסי צמר נקי בן יומו שמכבנין בו למילת אמר רבי חנינא משל דרבנן למה הדבר דומה לתרי מלכי ולתרי איפרכי מלכו של זה למעלה ממלכו של זה ואיפרכו של זה למעלה מאיפרכו של זה האי זה למעלה מזה וזה למעלה מזה הוא אלא מלכו של זה למעלה מאיפרכיה דנפשיה ומלכו של זה למעלה מאיפרכיה דנפשיה רב אדא בר אבא אמר כגון מלכא ואלקפטא [7]רופילא וריש גלותא האי זה למעלה מזה הוא אלא כגון מלכא ורופילא ואלקפטא וריש גלותא רבא אמר כגון שבור מלכא וקיסר א"ל רב פפא לרבא הי מינייהו עדיף אמר ליה [8]בחורשיא קא אכיל ליה פוק חזי טיבעא דמאן סגי בעלמא דכתיב [7]ותאכל כל ארעא ותדושנה ותדקנה [9]א"ר יוחנן זו רומי חייבת שטיבעה יצא בכל העולם כולו רבינא אמר כגון גלימא דעמר ושחקיה סדינא דכיתנא ושחקיה: את שיש בה ידיעה בתחלה וכו': ת"ר מנין שאין הכתוב מדבר אלא בטומאת מקדש וקדשיו ודין הוא הואיל והזהיר וענש על הטומאה וחייב קרבן על הטומאה מה כשהזהיר וענש על הטומאה לא הזהיר וענש אלא על טומאת מקדש וקדשיו [3]אף כשחייב קרבן על הטומאה לא חייב אלא על טומאת מקדש וקדשיו ואימא תרומה שהזהיר וענש לא אשכחן עון מיתה דחייב עליה קרבן אימא ה"מ קרבן קבוע אבל עולה

לא אשכחן עון מיתה דמחייב עליה קרבן. תימה ה"נ לא אשכחן עון כרת דמחייב עליה קרבן עולה ויורד[ט] ויש לומר דהוה טעמא עדיף ליה טפי: עולה

ואם איתא של צמר דיהה הימנה מיבעי ליה. דלמר אחר שלג תני להו: **של למר דיהה הימנה מיבעי ליה.** דיהה פליג"ל בלג"ז: עמוקה וגבוה ללו דוקא קאמר אלא גרלית כעמוקה: [1] **טפילה לבהרת מנלן.** לרבנן קבעי לה דאילו לרבי עקיבא לית ליה ריבוי טפילה לבהרת: **ספחני.** אספני: **בן יומו.** ביום הולדו: **מכבנין.** לשון הרחלים יולאות כבונות (שבת דף נב:) וכמו (גיטין דף יד:) תנתן כבנתי לבתי פרמוי"ל והוא (א) בת נפש שקורין נוסק"ל שמחברין בה פתיחות פי החלוק כך כשגולד הכבש והאם לוחכתו אין [2] אמרו נקי [3] באותו יום והרולה להלניעו למילת עושה לכבש מעטה עור ומכבנו עליו שלא יתפרד ומנלא הלמר מכוסה כל הימים: **מלכו של זה.** בהרת שהוא מלכו של סיד למעלה משאת שהוא מלכו של קרוס ולכן הן מלטרפין הבהרת והשאת ואיפרכו של מלך זה למעלה מאיפרכו של מלך זה סיד למעלה מקרוס וממילא שמעינן דסיד למטה משאת הוא: **אלא מלכו של זה למעלה מאיפרכיה דנפשיה.** כל איפרכוס הולך אחר מלכו כך כל תולדה מלטרפת לאביה: הכי גרסינן **ומלכו של זה למעלה מאיפרכיה דנפשיה: מלכא ואלקפטא.** שני מלכים הם ומלכא חשיב מאלקפטא: **רופילא.** איפרכוס של מלכא: **וריש גלותא.** איפרכוס של אלקפטא: **כגון מלכא ואלקפטא.** כשמהלכין זה אחר זה כסדר זה הולכים: **האי זה למעלה מזה הוא אלא כגון מלכא ורופילא ואלקפטא וריש גלותא.** כשמהלכין שנים שנים כל איפרכוס הולך אחר מלכו: **שבור מלכא.** מלך פרס וקיסר מלך רומי וכל אחד יש לו איפרכוס: **הי מינייהו חשיב.** שבור לו קיסר: **בחורשיא אכיל ליה.** האיש הזה מוטמן ביערים כל ימיו אלא שמע בטיבעה של מלכות רומי והולרך לשאול זאת. ורב פפא משום דאקדים רבא שבור מלכא לקיסר הוא דשייל' ורבא מילתא עשה שהיה תחתיו במלכותו כדאמר במס' חגיגה (דף ה:) שדור דבי שבור מלכא וגרבדוהו: **רומי חייבת.** תרגום של רשעה שנאמר (מלאכי ג) וקראו להם גבול רשעה: **רבינא אמר.** משל דרבנן כגון גלימא דעמרא שהוא מלובן כשהוא חדש ולידוגו מבהיק הרבה יותר משל טלית ישנה: **וגלימא דביתנא ושחקיה.** שהחדש לבן הרבה משל ישן אבל החדשות של זו ושל זו קרובות להיות שוות. כך הבהרת גבוהה הרבה מן הסיד שהוא תולדתו והשאת מן הקרוס והאבות קרובים להיות שוים: **שאין הכתוב מדבר.** פרשת קרבן עולה ויורד [ויקרא ה] שחייבתו קרבן על הטומאה מנין שאין מחייבו על מגע אלא אם כן אוכל באותה טומאה קדש או נכנס למקדש: **ודין הוא.** הרי אתה דן מאליו: **הואיל והזהיר וענש.** על הזדון טומאה

מילי

מסורת הש"ס

כה א מיי' פ"ח מהל' טומאת לרעת הל' ו:
כו ב עיין בהשגות שם וכ"מ:
ג [מיי' פ"י מהל' שגגות הלכה ה]:

תורה אור השלם

1. וְאִם בַּהֶרֶת לְבָנָה הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמֹק אֵין מַרְאֶה מִן הָעוֹר וּשְׂעָרָה לֹא הָפַךְ לָבָן וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים: ויקרא יג ד
2. וְרָאָה אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִהְפַּךְ שֵׂעָר לָבָן בַּבַּהֶרֶת וּמַרְאֶה עָמֹק מִן הָעוֹר צָרַעַת הִוא בַּמַּכֵּהָ פָּרָחָה וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הִוא: ויקרא יג כה
3. אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בֶהָרֶת וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרַעַת וְהוּבָא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים: ויקרא יג ב
4. וְעַל כָּל הָהָרִים הָרָמִים וְעַל כָּל הַגְּבָעוֹת הַנִּשָּׂאוֹת: ישעיהו ב יד
5. וְהָיָה כָּל הַנּוֹתָר בְּבֵיתֶךָ יָבוֹא לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לְאֲגוֹרַת כֶּסֶף וְכִכַּר לֶחֶם וְאָמַר סְפַחֲנִי נָא אֶל אַחַת הַכְּהֻנּוֹת לֶאֱכֹל פַּת לָחֶם: שמואל א ב לו
6. וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת הַלֶּבְנָה בָּעוֹר וְהִיא הָפְכָה שֵׂעָר לָבָן וּמַרְאֵית בָּשָׂר חַי בַּשְּׂאֵת: ויקרא יג י
7. כֵּן אָמַר חִיּוּתָא רַבְרִבְעֵיהָא מַלְכוּ רַבְרִבְעָאָה תַּדְוָא בְאַרְעָא דִּי תִשֵּׁנָא מִן כָּל מַלְכְוָתָא וְתֵאכֹל כָּל אַרְעָא וּתְדוּשִׁנַּהּ וְתֵדְקִנַּהּ: דניאל ז כג

רבינו חננאל

ו) הוה ליה למימר דהא שאת עדיפא מסיד. אמרי אין דהא תניא הכי ר' נתן אומר לא שאמר ר' עקיבא של סיד דיהה הימנה אלא של שאת דיהה הימנה. בהרת עזה כשלג שנאמר והנה מרים מצוערת כשלג. בהרת לבנה היא. אין לבנה למעלה הימנה. תנא הטיל הכתוב הספחת בין שאת לבהרת. כשם שטפילה לזו כך טפילה לזו. ומנא לן שהספחת טפילה היא שנאמר ספחני נא אל אחת הכהונות לאכל פת לחם. שאת אין שאת אלא גבוהה שנאמר על ההרים הגבוהים ועל הגבעות הנשאות. ומראה עמוק מן העור כמראה חמה העמוקה מן הצל. שאת כצמר לבן שהוא נקי בן יומו שמכבנין אותו למילת. א"ר חנינא משל (דר' חנינא) [דרבנן] למה הדבר דומה לתרי מלכי ותרי איפרכי. מלכו של זה למעלה מאיפרכו (של זה) דנפשיה וכן מלכו של זה למעלה מאיפרכו דנפשיה והוא כגון מלכא ורופילא אלקפתא וריש גלותא. א"ל רב פפא לרבא שבור מלכא חשיב או קיסר. א"ל רבא בי חרשיה אכול ליה. פי' מכה אוכלת לך בעיניך. כלומר אינך רואה טיבעא דמאן סגי בעלמא אלא טיבעא דקיסר קאזלא כו' יוחנן דאמר מאי דכתיב ותאכל כל ארעא ותדושנה ותדקנה. זו רומי חייבת שטבעה יוצאה בכל העולם. ג) כדמתרגמינן בקרחתו בשחיקותיה שחקיהו. פי' בלאותיהם: **מתני'** כל שיש בה ידיעה בתחלה כו' ת"ר בתורת כהנים מנין שאין חייב אלא בטומאת מקדש וקדשיו. והזהיר וענש על הטומאה במקדש. והזהיר ולא

ה) [נ"ב פל. בכורו' מפ. מולין קנ.], ב) [סוטה ה:], ג) [שבת נד.], ד) [נלשון רומי הוא שר המיל. מוסף הערוך], ה) [עי' בערוך ערך מרס ג' מה שפירש בשם רב האי גאון], ו) ע"ז ב:, ז) [ל"ל אחר ד"ה ספחני], ח) [רש"ש מס"ז], ט) ל"ל כאותו. יעב"ץ וכ"ה הרש"ל בדפוס הראשון, י) ל"ל ולא יטמאו את מחניהם (במדבר ה), כ) [ויקרא כב], ל) [וע"ע תוס' נדה יז. ד"ה הא],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מכבנין וכו' והוא בית נפש:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה לא אשכחן וכו' וי"ל דה"ש עדיף טפי. וקשה לי דמ"מ אחרי דאמרי' מידי דהוי אשמעינת קול ולגבי תרומה ליכא כלל סברת לא מצינו דעון מיתה מייב קרבן דמידי דהוי שמעינת קול ונשאר ממילא הסברא לאוקמי בתרומ' ולא במקדש מכח הסברא דלא מצינו דעון כרת דלסגי בעולה ויורד מ"מ מאי פרכי' ואימא בה למעוטי הקדש הא לזה ל"ל קרא דמסברא מוקמי' בתרומה ולא במקדש ומוכח דבה למעטו תרומה וכ"ע:

לעזי רש"י

פליט"א [פלד"א]. חיוור. פרמוי"ל [פירמ"ל]. סגר. נושק"א. סיכה, מכבנה.

מוסף רש"י

עמוק. דהיינו שפל, כמראה חמה שגרלית בעמוקה, שפל מן הגל (בבורות מא.) חמה אגל גל גרלית עמוקה, וכן כל לבן ושחור בבשר גרלה הלבן עמוק, כך בהרת לבנה היא (חולין סב.). **שמכבנין בו.** קושרין בגד סביבו ביום שטולד שלמרו נקי ומשמר למרו אלא יטוף, למילה. לעשות מלמרו כלי מילה. מכבנין, על שעושין כמין קרסי מתכת לחבר הבגד, כמו מתנתן כביתי לבתי, ושק"ל בגלע"ז (שבת נד. ועי' יחזקאל כז יח). **ואלקפטא.** דוכוס (זבחים צו:).

רבינו חננאל (המשך)

יטמאו את מחניהם. וענש שנאמר כל הנוגע במת בנפש האדם אשר ימות ולא יתחטא [את משכן ה' טמא] ונכרתה וגו' (במקדש) [ובקדש] הזהיר אמר ריש לקיש בכל קדש לא תגע וגו' ותניא כוותיה ומפורש בפרק אלו הן הלוקין בתחלתו ג) דאתקש קדש למקדש. ועוד מפורש ביבמות פרק הערל כי זו הנגיעה אכילה היא. וענש ונפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בבהמה טמאה וגו' ואכל מבשר זבח השלמים ונכרתה וחייב קרבן על הטומאה שנאמר או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה וגו' מה זה שהזהיר וענש לא הוא אלא בטומאת מקדש וקדשיו. אף זו הטומאה שחייב בה קרבן אינו אלא בטומאת מקדש וקדשיו. ודחי' ואימא טומאת תרומה דהא אית בה אזהרה וענש דכתיב ולא תשאו עליו חטא ומתו בו כי יחללוהו. ופרקינן תרומה עון מיתה היא ולא אשכחן בעון מיתה דחייב קרבן. ואמרינן נהי דאינו חייב קרבן קבוע קרבן עולה ויורד ליחייב.

ו) גרלה דל"ל ואם איתא של שאת דיהה הימנה הוה ליה כו'. ב) אולי ל"ל בתחלתו דמיירי בלילה דאיתקש קודש וכו'. ג) אולי ל"ל ואתקיש פי' בלאותיהם כדמתרגמינן בקרחתו בשחיקותיה.

מידי דהוה אשמיעה קול. שבועת העדות ושבועת ביטוי דאיתנהו נמי בקרבן עולה ויורד ואין עונש על זדונן לא מיתה ולא כרת: **אמר קרא בה.** לכל טומאתו אשר יטמא בה בענינא דעולה ויורד כתיב: **ואימא.** חיובא בתרומה היא ובה למעוטי מקדש והואיל וזדונו כרת לא תסגי ליה בעולה ויורד אלא קבוע לעשיר ולעני שוה: **עליה דרבי.** משום דהוא יליף לה שפיר: **אקרא אני חיה.** בקרבן עולה ויורד כתיב (ויקרא ה) או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה ודי אם הייתי קורא בנבלת חיה טמאה שנכתב ראשון ולא היה לריך לחזור ולכתוב בהמה שהרי בהמה בכלל חיה שנא' (שם יא) זאת החיה אשר תאכלו וסמיך ליה כל בהמה מפרסת פרסה: **ונאמר להלן.** באוכל קדשים בטומאת הגוף בלו את אהרן [1] (א) נפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בבהמה טמאה ואכל מבשר זבח השלמים: **אימא תרומה נמי.** אתרבאי דאיכי נמי איתקש לקודש דכתיב בכל קדש ודרשינן [2] בכל לרבות תרומה שאסורה לבעול יום כגון יולדת בימי טוהר שלה שהיא בעולת יום ארוך שאין לה הערב שמש עד מלאת ימיה שמביאה למחר כפרתה: **מקדש לא ממעטינן.** מדין קודש שכן ביאתו בכרת כאכילת קודש: **שכן אכילה.** וחיובו ע"י אכילה הוא: **שלש כריתות בשלמים.** באוכלן בטומאה אחת באמור אל הכהנים [3] כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים וגו' ואמרינן בזבחים בפ' רביעי (דף מה:) דהא יקרב אכילה הוא ומהו יקרב בראוי להקרבה שהוקדש בכלי ושחיט בלו את אהרן [1] והנפש אשר תאכל [2] מבשר זבח השלמים וסמיך לי' והנפש כי תגע בכל טמא ובתרוייהו כתיב ונכרתה: **אחת נאכלין.** ההיא דאל הקדשים שכולן את הכל ואחת מן השתים לפרט ומדה זו נדרשת בתורת כהנים בתחלת הספר דבר שהיה בכולן ויצא מן הכולל ללמד כו' כיצד והנפש אשר תאכל מבשר זבח השלמים וגו' והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו להקיש אליהם ולומר לך מה שלמים מיוחדים קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח (שם מו:). **לדברים שאינן נאכלין.** כגון עצים ולבונה שאין נאכלים לאויר לאכילה, אם אכל מהם בטומאת הגוף חייב (שם). **כל שאינו קרב על מזבח החצון בשלמים.** שפגול כתיב בהו (זבחים מג.) שלמדנו בהם פגול לכל הזבחים (שם יד.)

עולה ויורד נייתי. ולא"ת קרבן קבוע נמי ה"ל למיפרך דנייתי מידי דהוה אשפחה חרופה דלית בה כרת ומייתי קרבן קבוע וי"ל דהתם אשם הוא דמייתי ולא חטאת: **מקיש** מקדש לקודש. ובאכילה דקודש איירי קרא כדאמר בפר' בתרא (דף יד:) **ואימא** אף תרומה. דכתיב בכל קודש משמע לפי סוגיא דשמעתין דהאי קרא איירי בין בתרומה בין בקודש ותימה דסוגיא דמכות (שם) מוכחת דלא מיירי בתרוייהו דר"ל מוקי ליה בקודש גרידא ורבי יוחנן בתרומה גרידא וי"ל דסוגיא דהכא כברייתא דת"כ דתניא התם בכל קדש לא תגע יכול אף במעשר ת"ל ואל המקדש לא תבא מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה אף כל כו' יצא מעשר אי מה מקדש הנכנס בו בטומאה עונש כרת אף קודש האוכלו בטומאה עונש כרת יצתה תרומה ת"ל בכל קדש לרבות את התרומה אלמא בהדיא מוקי קרא בתרוייהו וה"ה דהוה מצי למיפרך לפי סוגיא דמכות הייתא לר"ל אלא לר' יוחנן דמוקי לה בתרומה מא"ל: **אחת** לכלל ואחת לפרט. פירש בקונטרס ולא"ת כלל ופרט ואין בכולן אלא מה שבפרט ואגב ריהטיה לא דק דה"ל להקשות פרט וכלל הוא ונעשה כלל מוסיף על הפרט דהפרט בלו וכלל באמור ומה שפי' דמדת כלל ופרט המרוחקין אינה כמדת כלל ופרט וכלל אין נראה דבפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מו.) מוכיח דריבה ומיעט הוי כמדת כלל ופרט המרוחקין ובקונטרס גופיה פירש לעיל (דף ד:) דריבה ומיעט שוה למדת כלל ופרט וכלל ולא"ת כיון דמדת כלל ופרט המרוחקין זה משה שוה למדת כלל ופרט וכלל א"כ לא הוה לן למעוטי קדשי בדק הבית לגד אלא ה"ל למימר מה שלמים מיוחדין שיש להן מתירין כדדרים ר' שמעון לקמן גבי פיגול ונלריך כרת שלשי לדברים שאין להן מתירין ומנ"ל לאוקמה לטומאה הכתובה בתורה סתם או לדברים שאינן נאכלין וי"ל דלדברים שאין להם מתירין לא אלטריך דבפ' ב"ש (זבחים דף מד.) מרבי להו מאשר הם מקדישים ולספרים דגרסי התם דמרבו להו מואל הקדשים לא יתכן דהאי קרא גופיה מוקמינן ליה הכא לכלל: **תנהו** ענין לטומאת מקדש. אבל לתרומה ליכא למימר דכרת בתרומה ליכא ומיהו בסמוך דנפקא לן מטומאתו קשה דנוקמה בתרומה וכ"ת משום דכתיב גבי כרת הכי נמי כתיב גבי אכילה ומיהו עדיפא מינה פריך: **ואחת** לדברים שאינן נאכלין. ואזהרה מוהבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל דדרשינן בפרק רביעי דזבחים (דף מו:) לרבות עצים ולבונה מי נמי כרת לא בעי אזהרה מידי דהוה אפסח ומילה: **אתיא** טומאתו טומאתו. ואע"ג דגבי תרומה נמי כתיב טומאה בפרשת אמור אל הכהנים שמא אמי לדרשה אחריתי ולא"ת ולר"ל דלא גמר ג"ש דטומאה כדאמר בפרק בתרא דמכות (דף יד:) מנליה וי"ל דאתיא ליה מהיקשא דלעיל מבכל קדש לא תגע דלא מוקי ליה בתרומה כלל כדמוכח התם ולא"ת ולמה לן השתא בנין אב דהואיל וענש והזהיר בברייתא דלעיל וי"ל דברייתא נמי סמיך אהך ג"ש ונקט בנין אב לאפוקי משאר עבירות ואילטריך

מידי דהוה אשמיעת קול ואביטוי שפתים אמר קרא [1] בה בה למעוטי תרומה. אימא בה למעוטי מקדש דלא סגי ליה בקרבן עולה ויורד עד דמייתי קרבן קבוע קרי רבא עליה דרבי דולה מים מבורות עמוקים דתניא [6] רבי אומר אקרא אני חיה בהמה למה נאמרה נאמר כאן [2] בהמה טמאה ונאמר להלן [3] בהמה טמאה מה להלן טומאת קודש אף כאן טומאת קודש אשכחן טומאת קודש טומאת מקדש מנלן אמר קרא [4] בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא איתקש מקדש לקודש אי הכי תרומה נמי [5] דאמר מר בכל קדש לא תגע לרבות את התרומה הא מיעט רחמנא בה אימא בה למעוטי מקדש מסתברא מקדש לא ממעטינן שכן בכרת כמותה אדרבה תרומה לא ממעטינן שכן אכילה כמותה אלא אמר רבא שלש כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לטומאה הכתובה בתורה סתם ואיני יודע מה היא הוי אומר טומאת קודש ואם אינו ענין לטומאת קודש דנפקא ליה מדרבי תנהו ענין לטומאת מקדש והאי מיבעי ליה לכדרבי אבהו דאמר רבי אבהו [6] שלש כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לדברים שאינן נאכלין ולר"ש [7] דאמר [8] דברים שאינן נאכלין אין חייבין עליהן כרת משום טומאה לאיתויי חטאת הפנימית דס"ד אמינא הואיל [9] ואמר ר"ש כל שאינו קרב על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול משום טומאה נמי לא קמ"ל דמיחייב אלא אמרי נהרדעי משמי' דרבא שלש טומאות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לטומאה הכתובה בתורה סתם ואיני יודע מה היא הוי אומר טומאת קודש ואם אינו ענין לטומאת קודש דנפקא ליה מדרבי תנהו ענין לטומאת מקדש והאי נמי מיבעי ליה [10] איידי דבעי למכתב כרת לכדר' אבהו כתב נמי טמאות דלא סגי לה בלאו הכי אלא אמר רבא אתיא טומאתו טומאתו כתיב הכא [1] לכל טומאתו

וכתיב

עולה ויורד ניתי מידי דהוה אשמיעת קול ואביטוי שפתים אמר קרא בה בה למעוטי תרומה. אימא בה למעוטי מקדש דלא סגי ליה בקרבן עולה ויורד עד דמייתי קרבן קבוע קרי רבא עליה דרבי דולה מים מבורות עמוקים דתניא [6] רבי אומר אקרא אני חיה בהמה למה נאמרה נאמר כאן [2] בהמה טמאה ונאמר להלן [3] בהמה טמאה מה להלן טומאת קודש אף כאן טומאת קודש אשכחן טומאת קודש טומאת מקדש מנלן אמר קרא [4] בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא איתקש מקדש לקודש אי הכי תרומה נמי [5] דאמר מר בכל קדש לא תגע לרבות את התרומה הא מיעט רחמנא בה אימא בה למעוטי מקדש מסתברא מקדש לא ממעטינן שכן בכרת כמותה אדרבה תרומה לא ממעטינן שכן אכילה כמותה אלא אמר רבא שלש כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לטומאה הכתובה בתורה סתם ואיני יודע מה היא הוי אומר טומאת קודש ואם אינו ענין לטומאת קודש דנפקא ליה מדרבי תנהו ענין לטומאת מקדש והאי מיבעי ליה לכדרבי אבהו דאמר רבי אבהו [6] שלש כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לדברים שאינן נאכלין ולר"ש [7] דאמר [8] דברים שאינן נאכלין אין חייבין עליהן כרת משום טומאה לאיתויי חטאת הפנימית דס"ד אמינא הואיל [9] ואמר ר"ש כל שאינו קרב על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול משום טומאה נמי לא קמ"ל דמיחייב אלא אמרי נהרדעי משמי' דרבא שלש טומאות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לטומאה הכתובה בתורה סתם ואיני יודע מה היא הוי אומר טומאת קודש ואם אינו ענין לטומאת קודש דנפקא ליה מדרבי תנהו ענין לטומאת מקדש והאי נמי מיבעי ליה [10] איידי דבעי למכתב כרת לכדר' אבהו כתב נמי טמאות דלא סגי לה בלאו הכי אלא אמר רבא אתיא טומאתו טומאתו כתיב הכא [1] לכל טומאתו

וכתיב

ונר"ש דאמר כו'. במסכת זבחים בפרק ב"ש (דף מה:): **הואיל ואמר ר' שמעון כו'.** חטאות הפנימיות כגון פר ושעיר של יום הכפורים ופר כהן משיח ופר העלם דבר שטעונין הזייה בפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב: **כשלמים.** משום דפיגול בשלמים כתיב יליף ר"ש מינה שאינה נוהגת בחטאות הפנימיות: **שלש טומאות.** בהנך שלש כריתות כתיב בכל חדא וטומאתו עליו: **כתיב הכא.** בעולה ויורד: וכתיב

(א) [חולין עפ. לקמן יט.], (ב) יבמות עה. מכות יד:, (ג) [זבחים מו. וש"נ מיתא ר' יוחנן], (ד) שם מה:, (ה) [זבחים מג.], (ו) [פסחים סז: יבמות נד: וש"נ], (ז) [ויקרא ז], (ח) [יבמות עה.], (ט) [ויקרא כב], (י) [ויקרא ז], (כ) [כ"ל תאכל בשר מזבח השלמים וסמיך ליה ונפש כי כו' כ"ה בדפו"י],

(א) [חולין כ"ל שהוא איסור לאו ואין בה כרת וכו'.
(ב) כ"ל לף כאן זה שכתב בנבלת בהמה טמאה מיירי בהכילת קודש בטומאה

תורה אור השלם

1. אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם:
ויקרא ה ג

2. אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דָּבָר טָמֵא אוֹ בִנְבֵלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בִנְבֵלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בִנְבֵלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם:
ויקרא ה ב

3. וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַּע בְּכָל טֻמְאַת אָדָם אוֹ בְּבַהֲמָה טְמֵאָה אוֹ בְּכָל שֶׁקֶץ טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיְיָ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ:
ויקרא ז כא

4. וּשְׁלִשֵׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדַמֵּי טָהֳרָהּ בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ:
ויקרא יב ד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ונמצר וכו' אהרן ונפש כי:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אחת לכלל וכו' הבערה בכלל היתה. שבת דף ע ע"ל:

רבינו חננאל

מידי דהוה אשמיעת קול ואביטוי שפתים. שהיא (ב) שבועה ואין בה כרת חייבין בה קרבן עולה ויורד. אמר קרא בה וגו'. ואתא רב למיפשטיה מהא דרבי. דתניא רבי אומר אקרא אני. פי' כיון שריבתה התורה בהמה בכלל חיה וחיה בכלל בהמה כו'. פירשנו זו בפרק אלו טרפות. מאחר דכתב קרא או בנבלת חיה טמאה. למה לי למכתב או בנבלת בהמה טמאה. אלא נאמר כאן בהמה טמאה. ונאמר להלן בשלמים ונפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים וגו' מה להלן בטומאת קדש אף כאן זה שכתב (ג) בטומאת בהמה טמאה אכילת טומאת קדש ואתקש מקדש לקדש דכתיב בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא. ואימא תרומה דכתיב בכל קדש ואמרינן לרבות את התרומה: אמר קרא אשר יטמא בה. בה ולא בתרומה. אימא בה

מוסף רש"י

אקרא אני חיה. לגבי קרבן עולה ויורד, אי בנבלת חיה טמאה אי בנבלת בהמה טמאה, ודי היה לי בקריאת חיה ויודע אני שבהמה בכלל חיה, בהמה למה נאמרה (חולין עא.). **ונאמר להלן.** בטמא שאכל את הקדש בפרשת צו ונפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בבהמה טמאה (שם). **מה להלן טומאת קודש.** כלומר בטמא שאכל את הקודש, אף קרבן עולה ויורד, דכתיב אי נפש כי תגע וגו', ומשמע דבנגיעת טומאה מחייב ליה קרבן עולה ויורד, דילפינן בהא גזירה שוה ללא מיחייב עד דאכיל קודש אי יכנס למקדש (שם). **לרבות את התרומה.** דאמרה כה כל ימי טוהר שהיא טבולת יום ארוך לטומאת לידתה (יבמות עה.). **שלש כריתות בשלמים.** אמור אליהם לדורותיכם וגו' (ויקרא כב) והנפש אשר תאכל בשר וגו' (שם ז) נפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם וגו' (שם. זבחים מו.). **אחת לכלל ואחת לפרט.** לדרוש דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, כיצד והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים, והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו להקיש אליהם ולומר לך מה שלמים מיוחדים קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח (שם מו:). **לדברים שאינן נאכלין.** כגון עצים ולבונה שאין נאכלים לאויר לאכילה, אם אכל מהם בטומאת הגוף חייב (שם). **כל שאינו קרב על מזבח החצון כשלמים.** שפגול כתיב בהו (זבחים מג.) שלמדנו בהם פגול לכל הזבחים (שם יד.)

רבינו חננאל (המשך)

ולא במקדש כו'. קדש ומקדש תרוייהו כרת כתיבא בהו. ולאפוקי תרומה דלית בה כרת. אדרבה קדש ותרומה תרוייהו בני אכילה נינהו. לאפוקי מקדש דנגיעה היא: שלש כריתות. והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה. וכתיב ואכל מבשר זבח השלמים אשר לה' ונכרתה. וכתיב כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' ונכרתה. פי' דברים שאין נאכלין. עצים ולבונה וקטרת ומפורש בתורת כהנים. ר' (ישמעאל) [שמעון] אומר מה [שלמים] מיוחדין שהן ראוים לאכילה וכו' יצאו עצים ולבונה וקטרת שאינן ראוין לאכילה. ואסקינא אלא אמר רבא אתיא טומאתו טומאתו כתיב הכא בקרבן או כי יגע בטומאת אדם לכל טומאתו אשר יטמא בה

עין משפט נר מצוה

כז א מיי' פ"ח מהל' פסולי מוקדשין הל' כד ועיין בהגהות וכ"מ:

וכתיב התם [1]טמא יהיה עוד טומאתו בו מה להלן טומאת מקדש אף כאן טומאת מקדש ואלא בה למה לי לרבות נבלת עוף טהור הא אמרת בה מיעוטא הוא משום דמיעוטא הוא אייתר כתיב [2]או כי יגע דבר נגיעה אין דלאו בר נגיעה לא וכתיב בה מיעוטא הוה מיעוט אחר מיעוט [ו]ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבו': יש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף שעיר הנעשה בפנים וכו': ת"ר [3]וכפר על הקדש מטומאות בני ישראל וגו' יש לי בענין זה להביא שלש טומאות טומאת ע"ז וטומאת גילוי עריות וטומאת שפיכות דמים בע"ז הוא אומר [4]למען טמא את מקדשי בגילוי עריות הוא אומר [5]ושמרתם את משמרתי לבלתי עשות מחקות התועבות וגו' ולא תטמאו בהם בשפיכות דמים הוא אומר [6]ולא תטמא את הארץ יכול על ג' טומאות הללו יהא שעיר מכפר ת"ל [3]מטומאות בני ישראל ולא כל טומאות מה מצינו שחלק הכתוב מכלל כל טומאות הוי אומר טומאת מקדש וקדשיו אף כאן בטומאת מקדש וקדשיו דברי ר' יהוד' ר"ש אומר ממקומו הוא מוכרע הרי הוא אומר [3]וכפר על הקדש מטומאות מטומאות של קודש יכול על כל טומאה שבקודש יהא שעיר זה מכפר תלמוד לומר [3]ומפשעיהם לכל חטאתם [ז]חטאים דומיא דפשעים מה פשעים שאינם בני קרבן אף חטאים שאינם בני קרבן ומנין ליש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף ששעיר זה תולה ת"ל לכל חטאתם חייבי חטאות במשמע אמר מר יש לי בענין זה להביא ג' טומאות טומאת ע"ז וטומאת גילוי עריות וטומאת שפיכות דמים האי ע"ז היכי דמי אי במזיד בר קטלא הוא אי בשוגג בר קרבן הוא במזיד ולא אתרו ביה בשוגג ולא אתיידע ליה גילוי

ולאיכא הכא. בטומאת מקדש בפרשת פרה אדומה: **כה למה לי.** למעוטי תרומה דמהיכא תיתי לחיובא דמהני לא אתיא שכן כרת: **לרבות נבלת עוף טהור.** המטמאה בבית הבליעה שאם אכלה ונכנס למקדש חייב: **משום דמיעוטא הוא דאייתר.** מיעוט זה בא לרבות כדמפרש ואזיל ואיתרבאי ביה נבלת עוף טהור ע"י מיעוט אחר מיעוט: **כתיב או כי יגע.** בטומאת אדם בעולה ויורד כתיב: **דלאו בר נגיעה.** שאינו מטמא בנגיעה אלא בבית הבליעה על ידי אכילה כדכתיב (ויקרא י"ח) אשר תאכל נבלה וטרפה וכבס בגדיו ומוקמינן לה בנבלת עוף טהור בתורת כהנים [ג] ואמרינן התם יכול תטמא במגע ת"ל לטומאה בה אין לך אלא האמור בה שאין לה טומאה אלא באכילתה: **וכפר על הקדש.** בשעיר הנעשה בפנים כתיב באחרי מות: **מטומאות ולא כל טומאות.** והואיל ולא פירש לך על איזו מהם לא מסרן אלא לחכמים לפרש על איזו מדבר לא ולמד בבנין אב: **מה מצינו שחלק כו'.** כלומר איזהו טומאה מצינו חלוקה במקום אחר טומאת מקדש וקדשיו ולקמן [ח.] מפרש לה היכא: **אף כאן.** שחילק להיות בכפרה ואין שאר טומאות עמה דע שבטומאת מקדש וקדשיו הכתוב מדבר: **אף כאן בטומאת מקדש וקדשיו** גרסינן ולא גרסינן נחלוק: **ממקומו הוא מוכרע.** אין אתה צריך להכריעו ממקום אחר כי בו עצמו הכריע הכתוב שאינו מדבר אלא בטומאת מקדש וקדשיו: **יכול על כל טומאה שבקדש.** בין שיש בה ידיעה בין שאין בה ידיעה: **מה פשעים שאינן בני קרבן.** שאין פשע אלא מזיד: **אף חטאים שאינן בני קרבן.** יצא שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בינתים שהיא בת קרבן: **ומנין לשיש בה ידיעה בתחלה כו'.** ולא לשאין בה ידיעה בתחלה אע"פ שאף היא אינה בת קרבן: **לכל חטאתם.** הראוי לבא לכלל חטאתם יצאה שאין בה ידיעה בתחלה שאינה באה לכלל חטאת עוד לעולם: הכי גרסינן **חייבי חטאות במשמע** ולא גרסינן כל חייבי חטאות: **חייבי חטאות במשמע.** הראוי לבא לידי חטאת לכשתוודע לו ידיעה בסוף: **בר קרבן הוא.** כבר מפורש קרבן בפרשת שלח לך [במדבר טו]: **במזיד ולא אתרו ביה.** ואינו נהרג בלא התראה כדאמרי' בסנהדרין בפרק היו בודקין (דף מא.): **ולא אתיידע ליה.** סלקא דעתך אמינא לתלי ליה להגן מן היסורין עד שיודע לו:

ולאיכא הכא. בטומאת מקדש בפרשת פרה אדומה: **כה למה לי.** למעוטי תרומה דמהיכא תיתי לחיובא דמהני לא אתיא שכן כרת: **לרבות נבלת עוף טהור.** המטמאה בבית הבליעה שאם אכלה ונכנס למקדש חייב: **משום דמיעוטא הוא דאייתר.** מיעוט זה בא לרבות כדמפרש ואזיל ואיתרבאי ביה נבלת עוף טהור ע"י מיעוט אחר מיעוט: **כתיב או כי יגע.** בטומאת אדם בעולה ויורד כתיב: **דלאו בר נגיעה.** שאינו מטמא בנגיעה אלא בבית הבליעה על ידי אכילה כדכתיב (ויקרא י"ח) אשר תאכל נבלה וטרפה וכבס בגדיו ומוקמינן לה בנבלת עוף טהור בתורת כהנים [ג] ואמרינן התם יכול תטמא במגע ת"ל לטומאה בה אין לך אלא האמור בה שאין לה טומאה אלא באכילתה: **וכפר על הקדש.** בשעיר הנעשה בפנים כתיב באחרי מות: **מטומאות ולא כל טומאות.** והואיל ולא פירש לך על איזו מהם לא מסרן אלא לחכמים לפרש על איזו מדבר לא ולמד בבנין אב: **מה מצינו שחלק כו'.** כלומר איזהו טומאה מצינו חלוקה במקום אחר טומאת מקדש וקדשיו ולקמן [ח.] מפרש לה היכא: **אף כאן.** שחילק להיות בכפרה ואין שאר טומאות עמה דע שבטומאת מקדש וקדשיו הכתוב מדבר: **אף כאן בטומאת מקדש וקדשיו** גרסינן ולא גרסינן נחלוק: **ממקומו הוא מוכרע.** אין אתה צריך להכריעו ממקום אחר כי בו עצמו הכריע הכתוב שאינו מדבר אלא בטומאת מקדש וקדשיו: **יכול על כל טומאה שבקדש.** בין שיש בה ידיעה בין שאין בה ידיעה: **מה פשעים שאינן בני קרבן.** שאין פשע אלא מזיד: **אף חטאים שאינן בני קרבן.** יצא שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בינתים שהיא בת קרבן: **ומנין לשיש בה ידיעה בתחלה כו'.** ולא לשאין בה ידיעה בתחלה אע"פ שאף היא אינה בת קרבן: **לכל חטאתם.** הראוי לבא לכלל חטאתם יצאה שאין בה ידיעה בתחלה שאינה באה לכלל חטאת עוד לעולם: הכי גרסינן **חייבי חטאות במשמע** ולא גרסינן כל חייבי חטאות: **חייבי חטאות במשמע.** הראוי לבא לידי חטאת לכשתוודע לו ידיעה בסוף: **בר קרבן הוא.** כבר מפורש קרבן בפרשת שלח לך [במדבר טו]: **במזיד ולא אתרו ביה.** ואינו נהרג בלא התראה כדאמרי' בסנהדרין בפרק היו בודקין (דף מא.): **ולא אתיידע ליה.** סלקא דעתך אמינא לתלי ליה להגן מן היסורין עד שיודע לו:

מי דאמרי מקל וחומר משעיר המשתלח דמכפר על (ח) כמה עבירות ומרובה כפרתו אפ"ה אינו מכפר אבר קרבן כדדרשינן ביה התם חטאים דומיא דפשעים וכ"ש אבר קטלא ואבר מלקות דלא מכפר כדמוכח התם דאמר חייבי מלקות שעבר עליהן יום הכפורים חייבין ופריך פשיטא מ"ש מחייבי חטאות ואשמות ודאין ומ"ת ונוקי כגון דאתיידע ליה סמוך לשקיעת החמה וי"ל דהתם (ט) נמי נפקא לן מסיפא דברייתא דלא תלי ליה: **במזיד** ולא אתרו ביה. ואם תאמר והא לא אתיא לכלל חטאת וי"ל דהשתא דמוקי במזיד לא הוי חטאים אלא פשעים ובפשעים לא בעינן דאתיא לכלל חטאת דכולהו לאו בני חטאת נינהו אבל גבי שפיכות דמיס קשיא דמוקי ליה בשוגג ולא אתיידע ליה והא לא אתי לכלל חטאת ואין לומר הואיל ואתי לכלל גלות אתי לכלל חטאת קרינא ביה דהא מוקי להו נמי בהנך דלאו בני גלות נינהו ויש לומר אף על גב דלא אתי לכלל חטאת אין לחוש כיון דתלי נמי אטומאת מקדש וקדשיו דאתי לכלל חטאת וכן משמע לקמן דפריך וניכפר פנימי אדידיה ואדחיצון ואע"ג דכפרת חיצון לא אתי לכלל חטאת ומ"ת והיאך אפשר לאוקמה במזיד והא לא משכחת ביה כפרת חיצון דהיינו אין בה ויש בה וי"ל דאין לחוש דמוקמא כפרת חיצון אטומאת מקדש וקדשיו גרידא ומ"ת והיכי מצי לאוקמה במזיד ולא אתרו ביה הלא בגדי כהונה מכפרין על אלו ג' עבירות (י) אפוד על ע"ז כתונת על שפיכות דמיס ומכנסים על גילוי עריות וי"ל דבעי למימר ששעיר הפנימי יכפר עמהם וזה בלא זה לא יועיל ואע"ג דלקמן פריך וניכפר פנימי אדידיה ואדחיצון ולא בעי למיפרך וניכפרו תרוייהו אחד דשתי קרבנות ודאי אין סברא שיבואו לכפר על דבר אחד אבל זה אפשר דבגדי כהונה יכפרו עם קרבן דבר אחד: **בשוגג** ולא אתיידע ליה. ואם תאמר והמקשה מה היה סבור דהא כי מוקמינן ליה בטומאת מקדש וקודש אייבי נמי בשוגג ולא אתיידע ליה דהיכא דאתיידע ליה בר קרבן הוא ויש לומר דמטומאת מקדש וקדשיו אתי שפיר דאיכא לאוקמה במזיד ואפילו אתרו ביה דליכא (ו) כרת ומשום הכי פריך טפי אהנך ג' טומאות דאיכא למיפרך בין בשוגג בין במזיד אבל קשיא דאטומאת מקדש וקדשיו נמי איכא למיפרך אמזיד אי במזיד בר מלקות הוא דחייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן:

גילוי

וכתיב התם יהיה עוד טומאתו בו. מה להלן (קרבן) [טומאת מקדש] אף כאן קרבן בטומאת מקדש וקדשיו. אשר יטמא בה לרבות נבלת עוף טהור דלא מטמא במגע אלא בבית הבליעה: ת"ר וכפר על הקדש מטומאת בני ישראל. יש לי בענין זה להביא ג' טומאות. טומאת ע"ז וטומאת גלוי עריות וטומאת שפיכות דמים. טומאת ע"ז שנאמר למען טמא את מקדשי ולחלל את שם קדשי. בג"ע כתיב כו'. עד ומנין שעל שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף שעיר ויוה"כ תולה. שנאמר לכל חטאתם חייבי חטאות במשמע. אוקמוה [טומאת ע"ז] יש לומר לך אם הוא במזיד ולא אתרו ביה דלאו בר קטלא הוא. או בשוגג ולא אתיידע ליה דלאו בר קרבן הוא שעיר זה תולה והוא הדין בטומאת גלוי עריות וטומאת שפיכות דמים כו'.

תורה אור השלם

1. כָּל הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא אֵת מִשְׁכַּן יְיָ טִמֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נִדָּה לֹא זֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ בוֹ:
במדבר יט יג
2. אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם:
ויקרא ה ג
3. וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם:
ויקרא טז טז
4. וְאֲנִי אֶתֵּן אֶת פָּנַי בָּאִישׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ כִּי מִזַּרְעוֹ נָתַן לְמֹלֶךְ לְמַעַן טַמֵּא אֶת מִקְדָּשִׁי וּלְחַלֵּל אֶת שֵׁם קָדְשִׁי:
ויקרא כ ג
5. וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמַרְתִּי לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת מֵחֻקּוֹת הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לִפְנֵיכֶם וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָּהֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: ויקרא יח ל
6. וְלֹא תְטַמֵּא אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ כִּי אֲנִי יְיָ שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: במדבר לה לד

הגהות הב"ח

(א) תוספות ד"ה מי וכו' המכפר על עבירות ידועות ומרובה וכו' כדדרשינן ביה התם. נ"ב בפ' בתרא דכריתו:
(ב) באי"ד וי"ל דהתם מיהא נפקא:

מוסף רש"י

מה פשעים שאינם בני קרבן. דפשעים הייט מרדין, שמורד ברבו, וכן הוא אומר (מ"ב ג) מלך מואב פשע בי (כריתות כה:).

(ג) [יומא מג. וש"נ],
(ד) כריתות כה:, (ה) [מחרי פרק יב], (ו) [לשון דל"ב מגומגם ויש להגיה דאתמי במקום דמ"כ. רש"ן],
(ז) [זבחים פח:],(ח) [ל"ל אלא כרת],

(ט) [יומא מג. וש"נ],
(י) כריתות כה:, (יא) [מחרי פרק יב], (יב) [לשון דל"ב מגומגם ויש להגיה דאתמי במקום דמ"כ. רש"ן],
(יג) [זבחים פח:],(יד) [ל"ל אלא כרת],